

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 61/2017
25.01.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Миломира Николића, председника већа, Слађане Накић-Момировић и Марине Говедарица, чланова већа, у парници из породичних односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Смиешко Золтан, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Александар Марков, адвокат из ..., ради измене одлуке о доприносу децјег издржавања и уређења одржавања личних односа тужиоца и мал. ВВ, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 544/16 од 26.09.2016. године, на седници одржаној 25.01.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 544/16 од 26.09.2016. године.

Образложење

Основни суд у Зрењанину, пресудом П2 117/14 (2013) од 16.06.2013. године, констатовао је да се делимично усваја тужбени захтев (став други изреке). Изменио је одлуку о начину одржавања личног односа мал. ВВ са оцем АА, одређену пресудом Основног суда у Новом Саду, Судска јединица у Бечеју, П2 2780/10 од 20.01.2011. године (став други изреке). Одредио је начин одржавања личног односа мал. ВВ са оцем АА, тако што ће дете са оцем проводити сваки други викенд, недељом од 10,00 до 16,00 часова, у ..., или на другом месту према договору између оца и детета, у недељи када за викенд дете не проводи време са оцем, лични однос ће се одржавати путем скајпа суботом од 15,00 часова у трајању до 30 минута и током радне недеље, ван термина које дете проводи на настави у школи, продуженом боравку или на тренинзима каратеа, путем мобилног телефона, у трајању до десет минута. Обавезао је тужиоца да на почетку термина одређеног за виђање са мал. ВВ, сваког другог викенда, дете преузима на удаљености од 100 метара, од зграде где са мајком живи, по протеклу термина дете враћа на исто место, а обавезао мајку да тужиоцу омогући одржавање личног односа са тужиоцем као оцем, према моделу уређеном овом пресудом, да дете припреми за виђање са оцем (став трећи изреке). Одбио је као неоснован тужбени захтев у делу, којим је тужилац предложио да се начин одржавања личног односа између њега и мал. ВВ уреди на начин: 1. да мал. ВВ, борави код оца сваке друге недеље у периоду од 11,00 до 17,00 часова, и то у временском периоду од наредна

три месеца, 2. да после истека овог тромесечног периода виђање ће се одвијати сваке друге недеље у трајању од 10,00 до 19,00 часова, у трајању од три месеца, 3. да после истека овог шестомесечног периода виђање мал. ВВ и тужиоца, одвија се сваког другог викенда од суботе од 10,00 часова до недеље у 18,00 часова, те сваког другог државног и верског празника од 10,00 до 18,00 часова, с тим да уколико празник траје више дана, виђање ће се одвијати од 10,00 часова, првог дана празника, до 18,00 часова задњег дана празника, 4. да мајка је у обавези да дете припреми за одлазак код оца, а да је обавеза оца да долази по дете и врати га мајци испред Основне школе ... у ..., 5. да имајући у виду све досадашње тешкоће констатоване у овом поступку у остваривању дететовог права на контакте са оцем и супротно права оца на контакте са дететом, те имајући у виду узроке тих тешкоћа, који су констатовани како вештачењем, тако и извештајем стручног саветника, суд је одредио стручни надзор ради праћења извршавања родитељских обавеза и пружања стручне помоћи у реализацији предложеног модела контактирања, с тим да се резултат стручног надзора у форми стручног извештаја, суду и странкама доставља једанпут у три месеца, те се као стручно лице за вршење стручног надзора одређује ГГ из ..., дипломирани психолог и сертифицирани транакциони аналитичар и психотерапеут са искуством у раду, као школски психолог, те дугогодишњи члан и председник Управног одбора од 2009 до 2011 године, недржавне организације ..., која је тренутно супервизор у истој невладиној организацији, чија је функција превенција и заштита од насиља у породици, 6. да трошкове стручног надзора странке сnose по пола (став четврти изреке). Одбио је као неоснован тужбени захтев у делу, којим је тужилац тражио да се утврди да у периоду од 14.03.2013 године до 30.08.2014. године није постојала обавеза давања издржавања тужиоца за његову мал. ћерку ВВ, те да се у том делу измени пресуда Основног суда у Новом Саду, Судска јединица у Новом Бечеју П2 2780/10 од 20.01.2011. године (став пети изреке). Одбио је као неоснован евентуални тужбени захтев, којим је тужилац тражио да се утврди да је у периоду од 14.03.2013. године па до 30.08.2014. године постојала обавеза издржавања мал. ВВ од стране тужиоца у износу од 6.000,00 динара месечно, и да се у том делу мења пресуда Основног суда у Новом Саду, Судска јединица у Бечеју П2 2780/10 од 20.01.2011. године (став шести изреке). Одбио је као неоснован евентуални тужбени захтев, којим је тужилац тражио да се утврди да је сагласан да тужена задржи новац који је скинула са тужиоцевог текућег рачуна у износу од 134.100,00 динара и која на дан 01.01.2013. године, представља износ од 1.200 евра, тужилац туженој на име алиментације за мал. ВВ, поред износа од 6.000,00 динара месечно, током целе 2013. године, исплатио износ од 100 евра месечно за целу 2013. годину (став седми изреке). Одлучио је и да свака странка сноси своје трошкове поступка (став осми изреке).

Апелациони суд у Новом Саду, одбио је као неосноване жалбе тужиоца и тужене и потврдио пресуду Основног суда у Зрењанину П2 117/2014 од 16.06.2016. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку-ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14), па је утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, на основу члана 408. ЗПП. Како ревизија садржи ревизијски разлог због битне повреде одредаба парничног поступка, то се у том делу ревизијом по оцени овога суда не доводи у сумњу законитост и правилност побијане пресуде. Међутим, због евентуално учињених битних повреда одредаба парничног поступка из члана 261. и 271. у поступку пред првостепеним судом, ревизија се не може изјавити у смислу одредби члана 407. став 1. тачка 1-3 ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Основног суда у Новом Саду, Судска јединица у Бечеју, број П2 2780 од 20.01.2011. године, разведен је брак парничних странака и њихова малолетна ћерка ВВ поверена је туженој на самостално вршење родитељског права, док је тужилац обавезан да доприноси њеном издржавању у месечном износу од по 100 евра, одређен је и начин одржавања личних односа између тужиоца као оца и малолетног детета у складу са договором са мајком, а у најбољем интересу детета. У време доношења наведене пресуде тужилац је живео у оквиру своје ... канцеларије, док је тужена живела у заједници са мал. ВВ, као и са своје двоје деце из претходног брака у свом стану у У време доношења наведене пресуде тужилац је остваривао месечну зараду у износу од 3.500 до 4.000 евра бруто и имао одговарајуће трошкове и то за плаћање струје до 30.000,00 динара, телефона 5.000,00 до 6.000,00 динара месечно, кредита за кућу око 350 евра, као и плаћање обавезе за издржавање двоје деце из претходног брака у висини од 20.000,00 динара месечно. У време доношења наведене пресуде, тужена је живела у свом стану и иста је имала одговарајуће обавезе које се односе на трошкове становања у висини од 12.000,00 динара месечно, за време грејне сезоне 27.000,00 динара, за трошкове исхране око 30.000,00 динара и у то време је мал. ВВ ишла у вртић, па је имала и ове издатке у погледу подмиривања њених потреба. Деца из претходног брака тужене су у то време остваривала право на издржавање од свог оца у износу од укупно 24.000,00 динара месечно. После тога, мал. ВВ, је завршила први разред основне школе и за потребе боравака у школи, за набавку књига, било је неопходно обезбедити новчани износ од 9.000,00 динара, трошкове екскурзије 2.900,00 динара, трошкове ваннаствних активности, као што је плес у износу од 1.600,00 динара, као и трошкове за набавку гардеробе од 3.000,00 до 4.000,00 динара месечно, за потребе исхране и хигијене новчани износ од око 8.000,00 динара месечно. После тога, тужена се вратила на посао у ... и с обзиром на своје радне обавезе које су сада биле везане за боравак у ... преселила у ... 04.08.2014. године, где је изнајмила стан у коме и сада живи, заједно са мал. ВВ, као и са своје двоје деце из претходног брака. Због преласка у друго место становања мал. ВВ је у други разред основне школе пошла у ... и то у Основну школу За време трајања спора тужилац је крајем 2015. године изнајмио стан у ..., који је адекватан његовим потребама и у стану постоје услови за боравак деце када дођу код тужиоца. Тужилац поред своје канцеларије у којој обавља своју ... делатност, којом се бави од 1992. године, има у власништву и викендицу на ...— ..., који објекат се налази у викенд насељу, који је потпуно завршен и опремљен свим покућством и потребним ентеријером за боравак у истом. Због својих

здравствених проблема тужилац је крајем 2012. године од 17.12.2012. године до 31.12.2013. године, боравио на болничком лечењу и у то време као и непосредно после изласка са болничког лечења у трајању од 15 дана, истом су основне животне активности биле смањене за 80%, а до три месеца после операције, основне животне активности су му биле смањене за 50%. У овом периоду тужилац је имао одређених здравствених проблема и у 2013 години, због којих се у периоду од 11.10.2013. године до 20.11.2013. године такође налазио на болничком лечењу, када му је извршена операција дебелог црева, после чега је примао и хемиотерапију, тако да је у периоду од 11.10.2013. године до 30.08.2014. године, био у прилици да му је основна животна активност била умањена за време болничког лечења и непосредно после тога 80%, а у осталом периоду иста била умањена за 50%. Тужилац није тражио процену инвалидске комисије о преосталој радној способности, нити је покренуо поступак за умањење висине доприноса за издржавање своје старије деце из првог брака. Мал. ћерка парничних странака је ученица трећег разреда Основне школе ... у ..., где постиже одличан успех у школи, добро је адаптирана на школу, одговорно испуњава школске обавезе и добро је интегрисана у вршњачку групу. Иста је отворена и комуникативна, уредног тока развоја, пријатне спољашности, добро развијених вербалних способности, социјално емотивне зрелости у складу са њеним узрастом. Мал. ВВ живи са мајком, сестром и братом по мајци, усмерена је на мајку у задовољавању основних развојних потреба са којом има изграђен топао емотивни однос, као и са сестром и братом, где је успостављена квалитетна емотивна веза и мал. ВВ заузима место мезимице у породици, јер се сви чланови према њој опходе са појачаном пажњом, толеранцијом и протекцијом. Родитељи мал. ВВ развели су се када је она имала четири године и после тога је она остала да живи са мајком, а оца је виђала спорадично по договору родитеља, тако да контакти са оцем нису достигли потребан квалитет, нити се код девојчице развила емотивна везаност између осталог због непредвиђене динамике контакта, краткоће трајања и места одржавања, с обзиром на то да су се исти одржавали и одвијали на јавним местима или у канцеларији оца, а не у његовом дому. На мал. ВВ је развод деловао тако, да је иста преживела трауму и то на интензивнији начин, услед чињенице да је због дугог трајања развода однос родитеља постајао све лошији. Тако поремећени односи родитеља са елементима психолошког насиља оца према мајци утицали су на погоршање њеног положаја неутралног детета, а томе су у великој мери допринеле и ситуације када је отац испољавао агресивност према мајци, брату и сестри, узнемиравајући их телефоном и претећи што је за њу било трауматично искуство, које је појачало страх и бригу за ближње, као и за сопствене интересе и сигурност, тако да је све то допринело њеном негативном ставу према оцу, односно код исте се појавио отпор у вези са одржавањем личних односа са оцем у неком дужем временском периоду и трајању. Свему овоме је допринео сигурно и развод родитеља који нису адекватно и потпуно сагледали своју улогу родитеља после развода брака и нису одговорили на исту, одговарајућим квалитетом према свом детету, јер су пропустили да дете ставе изнад својих личних интереса, на првом месту да изађу из својих личних потреба и осећања и да их подреде потребама детета. Ово је тужена и чинила, али тужилац као отац то није могао да препозна и учини на исти начин, тако да је тај конфликт родитеља, после развода брака који није превазиђен и стабилизован утицао на мал. ВВ и то у правцу одбојности и одржавања личних односа између ње и оца на адекватан начин, у коме би се дете осећало сигурно, опуштено без додатног узнемиравања и лоших субјективних доживљаја, јер тај однос са оцем није био

близак и препознатљив. Један од најзначајних фактора за превазилажење стреса код детета јесте осетљивост родитеља, односно способност да препозна дететове емоције и потребе и да на адекватан начин реагује, што није присутно код тужиоца, јер му исто недостаје и то у приступу и одржавању личних односа са мал. ВВ, што све додатно утиче да она њихове међусобне односе и виђања доживљава стресно и фрустрирајуће. Мал. ВВ има изражени осећај емоционалне отуђености од оца и негативан став према њему и у контактима са њим, као што су игнорисање истог, порицање његове улоге њеном одрастању на релацији отац – дете, што све указује да би контакт између тужиоца и мал. ВВ у правцу њеног вишедневног боравка код оца изазвао угроженост и беспомоћност јер она управо тако осећа и доживљава односе са оцем. Мал. ВВ види мајку као потпуно добру, док јој је отац у потпуности лош као и његова родбина без обзира на упозорење стручног тима где се налазила на разговору, о неопходности и прихватању и оца као једног од родитеља чија улога у одрастању деце је битна, није променила свој став па и после упозорења на позитивне аспекте личности оца у развоју детета и његовог значаја. Све то није произвело адекватне ефекте и жељу да се лични однос између мал. ВВ и тужиоца као оца продужи, односно да исти траје дужи временски период од онога како се то одвија за време трајања целог поступка.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, по оцени овога суда, правилан је закључак нижестепених судова, о измени одлуке о начину одржавања личног односа мал. ВВ са тужиоцем као оцем, одређеног пресудом Основног суда у Новом Саду, Судска јединица у Бечеју П2 2780/10 од 20.11.2011. године, одређеном начину одржавања личног односа, као и одбијање тужбеног захтева у делу којим је тужилац предложио начин одржавања личног односа између њега и мал. ВВ и одбијању основног и евентуалних тужбених захтева у погледу обавезе издржавања.

Одредбом члана 266. став 1. Породичног закона („Сл. гласник РС“, број 18/05, 72/11 и 6/15), је прописано, да, у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Према томе, како су се нижестепени судови очигледно руководили најбољим интересом малолетног детета и одредили на описани начин одржавање личних односа између малолетног детета и тужиоца као оца, с обзиром на то да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи, то нису од утицаја на другачију одлуку овога суда наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Исто тако, нису од утицаја на другачију одлуку овога суда ни наводи ревизије којима се указује на комуникацију скајпом и мобилним телефоном, предлог стручних лица и о посебном знању из области права детета од стране судија у смислу члана 35. ЗПП.

Дакле, како се овом пресудом одбија као неоснована ревизија тужиоца, то није неопходно даље детаљно образлагати ову пресуду, већ се тужилац као ревидент упућује на образложење побијане пресуде, да се непотребно не би понављало, на основу одредбе члана 414. став 2. ЗПП.

Неоснован је захтев тужиоца за накнаду опредељених трошкова поступка по ревизији у укупно износу од 73.000,00 динара, с обзиром на успех тужиоца у поступку по ревизији у смислу члана 153. а у вези одредбе члана 165. став 1. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Миломир Николић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић